

Yttrande över SOU 2021:60 – Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen (N2021/02580)

Lantmäteriet har givits möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet SOU 2021:60 – Förenklingar för mikroföretag och modernisering av bokföringslagen. Lantmäteriet kommer att svara på remissen utifrån de intressen som myndigheten har att bevaka och lämnar därför synpunkter på förslagen i avsnitt 4.2.2, 13.2, 5.8.1, 5.8.2 och 6.1. Lantmäteriet vill även lämna några generella synpunkter på innehållet i betänkandet.

Lantmäteriets synpunkter och skäl

GENERELLA SYNUNKTER

Lantmäteriet anser att betänkandets konsekvensutredning är otillräcklig avseende andra aktörer än mikroföretag. Lantmäteriet anser vidare att utredningen borde ha tagit föreslagna förändringar i miljöbalken som kommer till uttryck i utredningen SOU 2020:78 – Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd (fortsättningsvis "strandskyddsutredningen") i beaktande vid framtagande av förslag till förändringar i samma lag. Se mer om det under avsnittet nedan.

FÖRSLAG I AVSNITT 4.2.2 OCH 13.2 MED PÅVERKAN PÅ FASTIGHETSBIKDNINGSVVERKSAMHETEN

Den föreslagna nya bestämmelsen i miljöbalken innebär påverkan på fastighetsbildningsverksamheten sett framförallt ur två perspektiv. Det är dels möjligheten att det i ökad omfattning kommer att bli aktuellt med fastighetsbildning för bostadsändamål inom strandskyddat område, dels den påverkan som en möjlighet att använda marken i ökad utsträckning jämfört med befintlig markanvändning kan innebära.

Lantmäteriet bedömer att förslaget kommer att resultera i fler lantmäteriförrättningar avseende fastighetsbildning för bildande av bostadsfastigheter inom strandskyddat område. Skälet till det är att de ändamål som utredningen i avsnitt 4.2.2 anser kan bli aktuella för fastighetsägaren att utan tillstånd ändra användning till, t.ex. gäststugor¹,

¹ Se sid 162 i betänkandet.

tillfälligt boende² och byggnader som påminner om en bostadsmiljö³, typiskt sett kan komma att betraktas som sådana byggnader som enligt 3 kap. 1 § fastighetsbildningslagen (1970:988) kan anses utgöra en självständigt fungerande bostadsbyggnad.

Ett annat förhållande som berör fastighetsbildningsverksamheten och som blir en följd av lagförslaget är den flexibilitet som möjliggörs för fastighetsägaren. Lantmäteriet anser att detta bör belysas. Det rör sig dels om att ersättningsbyggnaden kan öka i storlek, dels att ersättningsbyggnaden kan ges annan användning än den ursprungliga. Det framgår dock inte i utredningen om ersättningsbyggnaden får uppföras på annan plats än den ursprungliga. Skulle möjlighet finnas att uppföra byggnaden på annan plats ökar komplexiteten vid den prövning som ska utföras av förrättningslantmätaren vid olika typer av lantmäteriförrättningar. Även möjligheten att kunna ersätta en byggnad med en större dito påverkar överväganden som görs av förrättningslantmätaren vid lantmäteriförrättningar. Exempelvis kan förrättningar som rör inrättande av officialrättigheter för infrastruktur försvåras när pågående markanvändning teoretiskt sett kan utökas till att kunna omfatta mer mark, men även annan mark om ersättningsbyggnaden kan uppföras på en annan plats än den ursprungliga. Att en byggnad kan få en annan användning innebär att hänsyn kan behöva tas till andra ändamål, vilket försvårar förrättningshandläggningen.

Förslaget innebär sammanfattningsvis att lantmäteriförrättningar inom strandskyddat område försvåras då förrättningslantmätarens prövning blir mer omfattande och kompetensmässigt krävande. Lantmäteriet bedömer vidare att förslaget kommer att resultera i fler lantmäteriförrättningar och därmed en ökad arbetsbörda för myndigheten. Eftersom det rör sig om lantmäteriförrättningar som är kompetensmässigt krävande och som i regel innefattar samråd med kommuner och företrädare för allmänna intressen kan det även medföra negativa konsekvenser för myndighetens handläggningstider. Slutligen riskerar förslaget även att försvåra infrastrukturförrättningar.

Bedömning och rekommendation

Frågan om en ny byggnad som ersätter en tidigare kan uppföras på annan plats än den ursprungliga behöver besvaras. Om svaret är jakande, kan en analys av hur det påverkar prövningar för annan markanvändning, t.ex. för att dra fram infrastruktur behöva ske.

Lantmäteriet saknar även information om hur detta förslag till ändring i miljöbalken förhåller sig till strandskyddsutredningen och de förslag till ändringar som presenterats där. Ett exempel som särskilt bör belysas är hur förslaget i det remitterade betänkandet ska tolka frågan om möjlighet att ersätta en byggnad inom strandskydd, utanför ett s.k strandnära utvecklingsområde. Det framgår nämligen av betänkandet att det för

² Se sid 164 i betänkandet

³ Se sid 165 i betänkandet.

områden med hög exploateringsgrad ska råda särskild restriktivitet⁴. Även hur det remitterade förslaget ska tolkas och fungera sett i förhållande till strandskyddsutredningens förslag om ett nytt dispensskäl för småskalig verksamhet⁵ behöver belysas.

AVSNITT 5.8.1 YTTERLIGARE STYRNING UTÖVER FÖRVALTNINGSLAGEN

Betänkandet innehåller ett förslag som syftar till att myndigheterna bättre ska uppfylla kraven i förvaltningslagen. Lantmäteriet anser att förslaget innebär att en kundgrupp eller grupp av användare av Lantmäteriets tjänster ges en fördel som inte är förenlig med den förvaltningsrättsliga principen om likabehandling. Den styrning som förslaget innebär, riskerar att förhindra Lantmäteriet från att ge alla medborgare rätt service och god handläggning. Förslaget hindrar även Lantmäteriet från att använda sina resurser för alla medborgares intressen på ett optimalt sätt och därmed uppfylla kraven i förvaltningslagen. Lantmäteriet avstyrker därför förslaget i avsnitt 5.8.1.

AVSNITT 5.8.2 BEGREPPET HANDLÄGGNINGS- OCH KVALITETSGARANTI

Utredningen föreslår att i myndigheters regleringsbrev införa en handläggnings- och kvalitetsgaranti för myndigheternas verksamhet. Den beskrivs i avsnitt 5.8.2 som en garanti för handläggningstid. Om målstyrning skulle införas på tid finns det en stor risk för att kvalitetsambitionen sänks. En annan risk är att systemet kan komma att få en felaktig användning exempelvis genom att ärenden delas upp eller att ansökningar lämnas in i ett skede när sökanden inte har förutsättningar för att komma åt tidsgarantin. Lantmäteriet anser att den typen av tidsfokuserad styrning skulle få negativ påverkan på myndigheters möjligheter att kunna styra sina respektive verksamheter utifrån kundernas och användarnas behov. De övriga faktorer och mått som används för att uppfylla medborgares och kundernas behov utifrån ett mer verksamhetspecifikt perspektiv riskerar med förslaget att inte fullt ut prioriteras och följas upp för ett för medborgarna mer ändamålsenligt sätt när mål och resurser riktas ensidigt.

Ett exempel är att det för lantmäterimyndigheter finns det sedan ikraftträdandet av 23 a § ledningsrättslagen (1973:1144) den 1 juli år 2016 krav på att avgörande i ett ärende som avser en ledning som ingår i ett elektroniskt kommunikationsnät meddelas inom fyra månader från det att ansökan inkom. Lantmäteriets erfarenhet av den förutnämnda bestämmelsen är att tidsgränsen sällan motsvarar sökandens behov. Ärenden som omfattas av bestämmelsen riskerar dessutom att bli dyrare än nödvändigt eftersom mer resurser behöver tillsättas initialt och även användande av parallella processer kan krävas. Det medför kostnader som slutligen belastar sökanden.

Ett annat exempel är begäran om dröjsmålstalan enligt 12 § förvaltningslagen (2017:900). Det är ovanligt att dröjsmålstalan

⁴ Lagrådsremiss till strandskyddsutredningen; Tillgängliga stränder – ett mer differentierat strandskydd SOU 2020:78, sid. 163

⁵ Ibid s. 140.

förekommer inom Lantmäteriets verksamhet men i de fall som myndigheten har erfarenhet av har institutet lett till ökad administration eller att sökanden ställs inför att förrättningen ställs in till ingen nytta och höga kostnader.

Lantmäteriet anser att ett införande av en garanti för handläggningstid inte skulle gynna samhället och myndighetens sakägare eller för den delen effektivisera myndighetens verksamhet.

Lantmäteriet anser vidare att förvaltningslagens krav är tillräckliga och att ytterligare styrning kan leda till en ökad administrativ börda och med det risk för en för myndigheten försämrad effektivitet. Lantmäteriet avstyrker därför även förslagen i avsnitt 5.8.2.

6.1.1 BORTTAGANDE/ÄNDRING AV 5 § I FÖRORDNING OM KONSEKVENsutredning vid regelgivning är inte tillräckligt utrett

Utredningen föreslår att:

"Regelrådets mandat och resurser bör stärkas för att uppnå förbättringar av det befintliga systemet för ex-ante utvärdering vid regelgivning, bl.a. genom att:

- Regelrådets mandat och resurser stärks;
- Regelrådet ges återremitteringsrätt i förordning om konsekvensutredning vid regelgivning (2007:1244);
- 5 § i förordning om konsekvensutredning vid regelgivning (2007:1244) stryks eller omformuleras".

Lantmäteriet ser inte att syftet kan uppnås utan att göra en motsvarande översyn av förordning (2011:118) om myndigheters inhämtande av yttrande från Regelrådet. Detta är något som inte har beaktats av utredningen. Vidare bedömer Lantmäteriet att ytterligare utredning avseende konsekvenserna av förslaget om borttagande eller omformulering av 5 § i förordning (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning behöver genomföras. Med anledning av detta avstyrker Lantmäteriet förslaget ” 5 § i förordning om konsekvensutredning vid regelgivning (2007:1244) stryks eller omformuleras”, i avsnitt 6.1.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Susanne Ås Sivborg.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit den ställföreträdande generaldirektören Anders Lundquist, verksamhetsområdeschefen Tove Elvelid, chefsjuristen Maria Monthure, enhetschefen Catharina Hökby, strategiska rådgivaren Agnieszka Drewniak, juristerna Christoffer-Robin Öunpuu och David Fridh samt lantmätarna Thomas Holm och Linda Pantzar, den sistnämnde föredragande.

För Lantmäteriet

Susanne Ås Sivborg,

Generaldirektör

OM PERSONUPPGIFTER

När Lantmäteriet samlar in personuppgifter ska myndigheten lämna information om den behandling av personuppgifter som görs. Informationen går att hitta på hemsidan <https://www.lantmateriet.se/personuppgifter> eller genom att kontakta Kundcenter på telefonnummer 0771-63 63 63.